

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU (KVKK)

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hukukumuzda 07.04.2016 tarihinde dahil edilmiştir. Bu kanun; başta özel hayatın gizliliği olmak üzere, temel hak ve özgürlükleri korumak ve bu verileri işleyen kişilerin yükümlülükleri ve uyacakları kuralları düzenlemektedir. Bilişim Teknolojilerinin gelişmesi ve buna bağlı olarak ortaya çıkan hızlı bilgi akışı, kişisel verilerin korunmasına yönelik ihtiyacın doğmasına neden olmuştur. Ve teknoloji ile birlikte kişisel verilerin korunması zaman içinde önemini arttırmaya devam etmektedir.

Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Amacı

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile; kişisel verilerin sınırsız ve gelişigüzel toplanması, yetkisiz kişilerin bu verilere ulaşması, amaç dışı ya da kötüye kullanım sonucu kişilik haklarının ihlal edilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Kişisel Veri

KVKK hükmü gereğince; **belirli ya da belirlenebilir nitelikteki** gerçek bir kişiye ilişkin her türlü bilginin kişisel veri olduğu kabul edilmektedir.

Kişisel veri yalnızca gerçek kişiye ait verileri ifade etmektedir.

Kişinin adı, adresi, medeni durumu, hastalıkları, cinsel tercihleri kişisel verilere örnek olarak gösterilebilir. Bunun yanı sıra teknolojinin hayatımıza bu denli dahil olması; elektronik posta şifresi, banka hesap numarası, vatandaşlık numarası gibi kişisel verilerin oluşmasına da imkan vermiştir.

Özel Nitelikli Kişisel Veri

Bazı veriler diğerlerine oranla daha fazla korunmayı gerektirmektedir. Bunun nedeni, bu verilerin kişinin temel hak ve özgürlükleri ile daha yakın bir ilişki içinde bulunmasıdır. Daha etkin bir korumayı gerektiren bu veriler özel nitelikli kişisel veriler olarak adlandırılmaktadır. Kanun, kişisel verilerin işlenmesi için 'rıza' gerektiğini belirtirken, özel nitelikli kişisel verilerin işlenebilmesi için 'açık rıza' ifadesini kullanarak daha korumacı bir yaklaşımda olduğunu göstermektedir.

Özel Nitelikli Kişisel Veriler 6698 sayılı kanunda sınırlı sayıda belirtilmiştir. O nedenle bu sayılan kişisel veriler dışında özel nitelikli kişisel veri bulunmamaktadır.

Özel Nitelikli Kişisel Veriler;

- Sağlık
- Cinsel hayat
- Kişilerin ırkı, etnik kökeni
- Siyasi Düşünce
- Felsefi İnanç, din, mezhep veya diğer inançlar
- Biyometrik ve Genetik Veriler
- Ceza Mahkumiyeti ve Güvenlik tedbirleriyle İlgili Veriler
- Kılık ve Kıyafet
- Dernek, Vakıf ya da Sendika Üyeliği

Özel Nitelikli Kişisel Verilerin, ilgilinin **açık rızası** olmadığı takdirde işlenmesi yasaktır. Fakat kanunda bunun istisnası da düzenlenmiştir. Sağlık ve cinsel hayat dışındaki kişisel veriler kanunlarda öngörülen hallerde açık rızaya gerek olmaksızın işlenebilir.

Sağlık ve cinsel hayata ilişkin veriler ise ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının düzenlenmesi amacı ile sır saklama yükümlülüğü bulunan kişiler ve yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası gerekmeksizin işlenebilir.

Açık Rıza Nedir?

Kişisel verilerin işlenebilmesi için ilgili kişinin rızası zorunludur. Kişinin rızası olsa dahi kişisel verilerin işlenmesi hak ve özgürlükleri ihlal edici nitelikte olmaması gerekmektedir.

Daha etkin bir korumayı gerektiren özel nitelikli kişisel verilerin işlenebilme şartı, ilgili kişinin açık rızasının alınmasıdır. Açık rıza, belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan özgür irade açıklamasıdır. Açık rızanın 3 unsuru bulunmaktadır;

a. Belirli bir konuya İlişkin olma

Veri işlemek üzere verilen rızanın geçerli olması için rızanın belirli bir konuya ilişkin ve o konu ile sınırlı olması gerekir. Genel bir irade açıklaması ile yapılan açık uçlu ve belirsiz rızalar açık rıza olarak kabul edilmemektedir.

Örneğin ‘bütün kişisel verilerimin işlenmesini onaylıyorum’ gibi genel ifadelerle açık rıza verilebilmesi mümkün değildir.

Veri Sorumlusu her bir ayrı amaç için ayrı ve açık bilgilendirmede bulunmalı, her biri için ayrı ayrı rıza almalıdır.

b. Rızanın bilgilendirmeye dayanması

Açık rıza bir irade beyanı olup, kişinin özgür bir şekilde rıza gösterebilmesi için neye rıza gösterdiğini bilmesi gerekir. Bu kapsamda, kişiye yapılacak bilgilendirme, mutlaka verinin işlenmesinden önce yapılmalı ve veri işleme ile ilgili bütün konularda açık ve anlaşılır bir biçimde gerçekleştirilmelidir.

İlgi kişinin karar almasına etki edecek bazı temel hususlarda bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Örneğin; veri sorumlusunun kimliği, hangi verilerin kullanılacağı, veri işleme faaliyetinin amacı.

c. Özgür iradeyle açıklanması

Kişinin irade beyanı olan rıza, kişinin yaptığı davranışın bilincinde ve kendi kararı olması halinde geçerlilik kazanacaktır. Cebir, tehdit, hata ve hile gibi iradeyi sakatlayan hallerde kişinin özgür biçimde karar vermesi mümkün değildir.

İşçiye rıza göstermeme imkanının sunulmadığı veya rıza göstermemenin işçi açısından olumsuzluk doğuracağı durumlarda, rızanın özgür iradeye dayandığı kabul edilemez

Kişi dilediği zaman veri sorumlusuna vermiş olduğu açık rızasını geri alabilir. Ancak geri alma işlemi ileriye yönelik sonuç doğurur. Geri alma beyanının veri sorumlusuna ulaştığı andan itibaren veri sorumlusu tarafından açık rızaya dayalı olarak gerçekleştirilen tüm

faaliyetler durdurulmalıdır. Geri alma beyanı veri sorumlusuna ulaştığı andan itibaren hüküm doğurur.

Kişisel Verilerin İşlenmesi Ne demektir?

Kişisel Verilerin İşlenmesi; kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolaması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hale getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemidir.

Kişisel verilerin işlenmesi, kişisel verilerin ilk feda elde edilmesinden başlayarak bu elde etme de dahil olmak üzere veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemi ifade etmektedir.

Kişisel Veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemez. Fakat kişisel verilerin kanunda belirtilen şartlardan birinin varlığı halinde ise ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebilmesi mümkündür;

- Kanunlarda açıkça öngörülmesi
- Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması
- Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması.
- Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması.
- İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması.
- Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlenmesinin zorunlu olması.
- İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması.

Örnek olarak; kişisel verilerin internet sitesinde yayımlanması, açık kaynaklar üzerinden kişisel verilerin toplanması, yayımlanması, ziyaretçi kimlik bilgilerinin alınması, verilerin izinsiz şekilde sızdırılması, verinin silinmesi, depolanmış şekilde saklanması, anonimleştirilmesi veri işleme faaliyetidir.

İlgili Kişi Kimdir?

İlgili kişi, kişisel verisi işlenen gerçek kişiyi ifade eder. Kanunda, yalnızca gerçek kişilerin verilerinin korunması öngörülmüş, tüzel kişilerin verileri Kanun kapsamı dışında tutulmuştur.

İlgili kişi, kişisel verinin fiziksel, fizyolojik, genetik, ruhsal, ekonomik, kültürel kimliğe özgü etkenlere atf yaparak herhangi bir şekilde tanımlanan gerçek kişidir.

Tüzel Kişiye ait bir veri, herhangi bir gerçek kişiyi belirlemesi yahut belirlenebilir kılması durumunda bu veriler de kanun kapsamında koruma altındadır.

İlgili Kişinin Hakları:

Kanunun 11. maddesi çerçevesinde herkes, veri sorumlusuna başvurarak kendisiyle ilgili;

- Kişisel verilerinin işlenip işlenmediğini öğrenme,
- Kişisel verileri işlenmişse buna ilişkin bilgi talep etme,
- Kişisel verilerin işlenme amacını ve bunların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını öğrenme,
- Yurt içinde veya yurt dışında kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişileri bilme,
- Kişisel verilerin eksik veya yanlış işlenmiş olması hâlinde bunların düzeltilmesini isteme,
- Kanunun 7. maddesinde öngörülen şartlar çerçevesinde kişisel verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme,
- Düzeltme, silme ve yok etme talepleri doğrultusunda yapılan işlemlerin, kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere bildirilmesini isteme,
- İşlenen verilerin münhasıran otomatik sistemler vasıtasıyla analiz edilmesi suretiyle kişinin kendisi aleyhine bir sonucun ortaya çıkmasına itiraz etme,
- Kişisel verilerin kanuna aykırı olarak işlenmesi sebebiyle zarara uğraması hâlinde zararın giderilmesini talep etme haklarına sahiptir

Veri Sorumlusu Kimdir?

Veri sorumlusu, kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi ifade eder. Veri sorumlusunun tespiti için kişisel verilerin işlenmesi ve işlenme amacı, işlenecek kişisel veri türleri, işlenen kişisel verilerin hangi amaçlarla kullanılacağı, hangi kişilerin kişisel verilerinin işleneceği, kişisel verilerin paylaşılıp paylaşılmayacağı, paylaşılacaksa kimlerle paylaşılacağı, ne kadar süreyle saklanacağı, ilgili kişilerin erişim hakkı ve diğer haklarının uygulanıp uygulanmayacağı gibi hususlara kimin karar verdiği dikkate alınır.

Veri İşleyen Kimdir?

Veri işleyen, veri sorumlusu adına kişisel verileri kendisine verilen talimatlar çerçevesinde işleyen gerçek veya tüzel kişilerdir. Veri işleyen, veri sorumlusundan aldığı talimatlarla veri işleme faaliyetini gerçekleştirir.

Veri işleyenin önemli kriterlerinden biri de, verilerin işlenmesinden doğrudan bir menfaatinin bulunmamasıdır.

Veri İşleme hususunda karar verme yetkisi bazı durumlarda veri işleyene devredilebilir;

- Kişisel verilerin toplanması için hangi bilgi Teknolojileri sistemlerinin veya diğer metotların kullanılacağı
- Kişisel verilerin hangi yöntemle saklanacağı
- Kişisel verilerin korunması için alınacak güvenlik önlemlerinin detayları
- Kişisel verilerin aktarımının hangi yöntemle yapılacağı
- Kişisel verilerin saklanmasına ilişkin sürelerin doğru uygulanabilmesi için kullanılacak metot
- Kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi ve anonim hale getirilmesi yöntemleri

Kişisel Verilerin İmhası Nedir? Nasıl Yapılır?

Kanunda yer alan kişisel verilerin işlenmesine ilişkin şartların tamamının ortadan kalkması durumunda kişisel veriler resen veya ilgili kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından silinir, yok edilir veya anonim hale getirilir.

Kanununun 16. maddesi gereğince Veri Sorumluları Siciline kayıt olmakla yükümlü olan veri sorumluları, kişisel veri işleme envanterine uygun olarak kişisel veri saklama ve imha politikası hazırlamakla yükümlüdür.

Veri sorumlusu, kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi, anonim hale getirilmesi işlemiyle ilgili uyguladığı yöntemleri ilgili politika ve prosedürlerinde açıklamakla yükümlüdür.

- Kişisel verilerin silinmesi; Kişisel verilerin silinmesi, kişisel verilerin ilgili kullanıcılar için hiçbir şekilde erişilemez ve tekrar kullanılamaz hale getirilmesi işlemidir.
- Kişisel verilerin yok edilmesi; Kişisel verilerin yok edilmesi, kişisel verilerin hiç kimse tarafından hiçbir şekilde erişilemez, geri getirilemez ve tekrar kullanılamaz hale getirilmesi işlemidir.
- Kişisel verilerin anonim hale getirilmesi; kişisel verilerin başka verilerle eşleştirilse dahi hiçbir surette kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle ilişkilendirilemeyecek hale getirilmesidir.

Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi (Verbis)

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 16. maddesine göre kişisel veri işleyen gerçek ve tüzel kişi veri sorumlularının kişisel veri işlemeye başlamadan önce Verbis'e kaydolması gerekmektedir. Sisteme kişisel verilerin bilgi girişi kategorik bazda yapılmaktadır.

Yıllık çalışan sayısı 50 den fazla olan veya yıllık mali bilanço toplamı 25 Milyon TL üzerinde bulunan gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları Verbis'e kayıt ve bildirim yükümlülüğü bulunmaktadır.

Kişisel Verileri Koruma Kurumunun internet sitesi olan www.kvkk.gov.tr adresinden Verbis kaydı gerçekleştirilmektedir.